

İLHAN GEÇER ŞİİRİNİN BİLEŞENLERİ

Tacettin ŞİMŞEK

1 950 yılı, memleket edebiyatına eklenen gelenekçi bir kümelenmenin oluşmaya başladığı yıldır. *Hisar* dergisi çevresinde bir araya gelen kimi şairler; şiirin propaganda aracı olarak kullanılmasına, dildeki aşırı özleşmeye ve genel olarak sanatta yozlaşmaya karşı çıkarlar.

Geleneğe bağlı yapısıyla *Hisar* dergisi, eski yeni birçok ismi bünyesinde toplar. Bunlar arasında Ahmet Muhip Dıranas, Cahit Külebi, Ziya Osman Saba, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Sezai Karakoç gibi isimler de vardır. Dağlarca, çok geçmeden dilde özleşmeci tavrı benimsemesi sonucu *Hisar*'la yollarını ayıracaktır.

Topluluğa adını veren ve bir grup şairin çevresinde bulunduğu *Hisar* dergisi, Mehmet Çınarlı (1925-1999) ve İlhan Geçer'in (1917-2004) omuzlarında yükselir. Munis Faik Ozansoy (1911-1975), Nevzat Yalçın (1916-2012), Halil Soyuer (1921-2004), Yahya Benekay (1925-1997), Bekir Sıtkı Erdoğan (1926-2014), Gültekin Sâmanoğlu (1927-2003), Mustafa Necati Karaer (1928-1987), Fikret Sezgin (1928-2014), Yavuz Bülent Bâkiler (d. 1936), Yahya Akengin (d. 1946) gibi imzalar; adı, topluluk içinde anılan diğer şairlerdir.

Dergi 1950-1957 ve 1964-1980 arası iki dönem olarak otuz yıl boyunca yayını sürdürür. “Eski şiirimizden, millî kültür ve edebiyatımızdan kopmadan yeni ve güzel bir şiir sergilemek, şiirimizi çıkmaza sokanlara ve yozlaştıranlara karşı çıkmak ve tavır almak” ilkesiyle yola çıkan *Hisar*, eleştirilerini; Garipçilere, toplumcu gerçekçilere, Mavi ve İkinci Yeni hareketine yöneltir.

Hisar'ın birinci yayın döneminde yazarlık ve yöneticilik dışında dizgi, baskı, dağıtım gibi her türlü işine Mehmet Çınarlı ile birlikte koşturan Geçer,

Çınarlı'nın ifadesiyle ikinci dönemde “dergi işlerinden bir çeşit emekliye ayrılır.” (Çınarlı, 1979: 64)

Geçer; *Hisar*'ın yazı kurulunda görev aldığı gibi, uzun bir süre yayın müdürlüğü görevinde de bulunur. Geçer'in dergide yayımlanan ilk şiiri “Tahayyül” (S. 1, Mart 1950, s. 11), son şiiri ise “Masal Gibi” (S. 277, Aralık 1980, s. 13) başlığını taşır. Topluluğu oluşturan isimler arasında yüz elli beş metinle dergide en fazla şiiri yayımlanan şairdir (Emiroğlu, 2015: 183).

1. İlhan Geçer'in Poetikası

İlhan Geçer, *Hisar* topluluğunun şiir düşüncesine katılan ve ömür boyu sadık kalan şairlerdendir. Şiirde gelenek üzerine düşünür ve bu gelenekten yararlanmaya çalışır.

Şiirde ses ve ritim, ahenk ve müzikalite Geçer'in vazgeçilmezlerindedir. Bunu zaman zaman vezinle çoğunlukla da uyakla sağlamaya çalışır. Anlamı öne çıkarırken lirizme yaslanmayı ihmal etmez, ahenkten ve şairane söyleyişten ödün vermez. Paylaşılır olma kaygısıyla ortalama bir şiir okuyucusunun kolay çözümleyebileceği imgeler kullanır. Şiirlerinde özne, çoklukla şairin ‘ lirik ben’idir.

“Şiir benim her şeyimdir; ümidim, tesellim, mutluluğum.” (Turinay, 1983: 38, akt: Emiroğlu, 2000: 27) diyen Geçer, şiir anlayışını şu cümlelerle özetler: “Elli yılı aşkın bir süredir şiirin rüzgârında esip savruluyorum. Ben daha çok duygu, hayal ve musiki yönü ağır basan bir şairim. Mısralarım daha çok, aşklar, özlemler ve buruk acılarla örülüdür. Şiirin engin denizinde gerçeklere yelken açtığım da olmuştur. Ama bu şiirlerimde de gene duygunun ağır bastığı görülür. Eski şiirle bağları koparmadan ondan kuvvet alarak, onun sağlam temelleri üzerine basarak yeni bir şeyler vermeye çalışıyorum” (Geçer, 1986: vii).

Taş'ın (2005: 33-35) derleyip aktardığı ve yorumladığı bilgilerden İlhan Geçer'in poetikasını özetlemek mümkündür:

Geçer, şiir yazma biçimini anlatırken “şiirle sarmaş dolaş” bir hayat yaşadığını, şiir yazmak için elverişli bir ortama ihtiyaç duyduğunu, “şiirin büyümlü havasına girebilmeyi beklediğini, o havayı yakaladığında şiir konularının önüne serildiğini ve sözcüklerin kafasında kendiliğinden dizeleştirdiğini” söyler. Şiir yazmayı “rüzgârda savrulmak” biçiminde tanımlar. Yazmak, Geçer'in şiir rüzgârında savruldukça gerçekleştirdiği bir eylemdir.

“Duygu şiiri” yazdığını belirten Geçer; yazarken “siyasal ve dinsel bir endişe” taşımadığını, büyük sorunlara, sosyal davalara ve ideolojik bağlanmalara yer vermediğini kaydeder.

“Çok somut ve imgesel bir şey” (?) olarak tanımladığı ilhamın varlığına inanmayan Geçer, şiir yazmanın “ortamı bulmak”la ilgili olduğunu vurgular. Ona göre şiir, her şeyden önce iyinin ve güzelin hizmetinde olmalıdır. Şiir, her türlü davanın ve ideolojinin üstündedir. Şiirde hayaller, duygular, aşklar, ayrılıklar ve özlemler ağır basmalıdır. Yazılan metnin şiir olması kaydıyla şiirde her konu işlenebilir.

2. İlhan Geçer Şiirinin Bileşenleri

2.1. Hayat¹

Mustafa İlhan Geçer, 1333/1917 yılında İstanbul’da doğar. Babası Yahya Nafiz Bey, annesi Emine Hanım’dır.

Geçer, Bursa’da Turan İlkokulunda başladığı ilköğrenimini Bandırma’da sürdürür ve Erdek’te tamamlar. 1939’da Kabataş Lisesinden mezun olur. Şiir, hikâye, deneme ve roman denemeleri yaptığı lise yıllarında Sadiye adlı kıza âşık olur. (Yıllar sonra Ankara’da karşılaştığı Sadiye Hanım’la evlenecektir.) Ertesi yıl İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine kaydolar ancak devam edemez. İstanbul Defterdarlığında memur olarak çalışmaya başlar. 1940’ta adım attığı askerlik görevinden 1945’te terhis olur. Askerlik döneminde Bursa’da gönül ilişkisi yaşadığı Ruhan adlı kızla nişanlılığı çok kısa sürer. (Şair, yıllar sonra Ruhan Hanım’la Ankara’da karşılaşacak ve ikinci eşinin ölümü üzerine üçüncü evliliğini onunla gerçekleştirecektir.)

Ankara’da Devlet Demir Yollarında ve Ankara Gazi Lisesinde kâtiplik görevlerinde bulunan Geçer, 1946’dan itibaren Ankara Radyosundadır. 1950’de Radyodan ayrılır. Sosyal Sigortalar Kurumunda raportör, şef ve müdür yardımcısı olarak çalışır. *Hisar*’da kuruculuk görevi üstlenir, böylece Geçer’in “Hisar şairliği” süreci başlar. Aynı yıl duygu dünyasında bir yıkım yaşar. Sadiye Hanım’la evliliği sarsılmaya başlar. O günden itibaren hüznün, ayrılık, özlem, gurbet gibi temalar İlhan Geçer’in şiirini bir daha terk etmemek üzere yurt tutar. Eşi Sadiye’ye ithaf ettiği ilk kitabı *Büyüyen Eller*’i

¹ İlhan Geçer’in hayatı ve eserlerinin incelemesi için bk. Songül Taş, *İlhan Geçer ve Şiiri*, MEB Yayınları, İstanbul, 2005; Emel Çelebi, *İlhan Geçer’in Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Şiirlerinin Tahlili*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Tezi, Malatya 1997; Fahriye Dağ, *İlhan Geçer’in Şiiri*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 1998; Zerrin Doğan, *İlhan Geçer-Hayatı, Kişiliği-Sanatı*, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Tezi, Erzurum 1989.

1954'te okurların ilgisine sunar. Aynı yıl Sadiye Hanım, Almanya'ya gider. Bu, yedi yıl süren evliliğin sona ermesi demektir. "Gurbet Dağlarına Bırak Hüznünü" şiiri bu dönemin duygularını aksettirir. Köln, sevilen kadının yaşadığı mekân olarak şiire girer.

*Şimdi Köln'e ince bir yağmur yağıyordu
Dom Katedrali'nden ıslak güvercinler
Ilık iklimlerin özlemleriyle
Bulut bulut havalanıyordu
Yollarda kurşuni bir rüzgâr
Saçlarına dolanıyordu (Geçer, 1986: 62)*

Ayrılık gelip çatmıştır ancak şair vuslat ümidini kaybetmemiştir; aşkı ilk günkü gibi tazedir, kalbi özlem doludur. Sadiye'nin de benzer bir aşk, ümit ve özlem içinde olduğuna, bir gün dönüp geleceğine inanmaktadır. Şiir bu ümitle tamamlanır:

*Gel gurbet dağlarına bırak hüznünü
Geceler ellerinde ışınsın gene
Unut "elveda" dediğin günü
Yeniden gir ikili hikâyemize (Geçer, 1986: 62)*

Beklenti boşa çıkar, Sadiye geri dönmez. İlhan Geçer'in şiirine daha koyu bir hüznün gölgesi düşer. Terk edilmişlik ve hayal kırıklığı duyguları da şiirde karşılığını bulmaya başlar. "Ardınca Söylenen Şarkılar"da "Bulutlar seni getirsin gene bir gün / Muhacir kuşlar gibi gittiğin uzaklardan" (Geçer, 1986: 58) diyen Geçer; "Ren Kıyılarından" şiirinde ayrılığı kabullenmiş, "Roma sokaklarında garipliğini" duyan, gördüğü her yalnız ağaçta, her ufak yıldızda, her ezik şarkıda hep sevgiyi hatırlayan bir şiir öznesine dönüşür.

Bu; şairin hayatının şiirine dâhil olduğunu, -bir başka söyleyişle- şairin yaşadıklarıyla şiir öznesinin yaşadıklarının zaman zaman örtüştüğünü bir kez daha kanıtlar.

Şair üç yıl aradan sonra Sosyal Sigortalar Kurumundan mesai arkadaşı Sabriye Hanım'la evlenir.

Yazarlığın/şairliğin ve *Hisar* dergisinin sorumlu müdürlüğünü yürütenin ötesinde hazırlıktan dizgiye, basımdan dağıtıma kadar derginin her işiyle ilgilenir. 1957'de dergi kapanır.

1960 yılında *Belki* adlı ikinci şiir kitabı yayımlanır. 1964'te *Hisar* tekrar okuyucuya "merhaba" der. Geçer; dergide şiir dışında denemeler, tanıtma

yazıları ve Bülent Nafiz takma adıyla eleştiriler yayımlar. 1973'te *Bir Bulut Geçti* kitabını okurla buluşturur. Aynı yıl emekli olur. 1976'da *Yeşil Çağ*, kitapçı raflarındaki yerini alır. 1980'de *Hisar* kapanır. Geçer, Hisarcı tavırla şiirler kaleme almaya devam eder. 1986'da şiirlerinden yaptığı seçmeleri *Hüz-zam Beste* adıyla kitaplaştırır.

Yaşlılık, kiracılık, eşinin rahatsızlığı gibi sorunlarla boğuşmak zorunda kalan şair, kalp krizi geçirir. Eşi Sabriye Hanım ağır bir hastalık sürecinden sonra hayatını kaybeder.

Yalnızlığı ve çaresizliği Geçer'e maddi ve manevi bir çöküntü getirir. O günlerde Bursa'dan bir telefon gelir. Telefonun diğer ucunda şairin kırk yıl önce nişanlanıp ayrıldığı Ruhan Hanım vardır. Ruhan Hanım da kocasını kaybetmiştir ve yalnızdır. Küllenmiş zannedilen aşk tekrar alevlenir ve İlhan Geçer'le Ruhan Hanım 1989'da evlenip İstanbul'a taşınırlar. Bu, Geçer'in üçüncü evliliğidir. Ne var ki idealize ettiği mutluluk, şairin kişisel ütopyalarından biri olarak kalır.

Geçer, TRT İstanbul Radyosunda Denetleme Kurulu üyesi olarak görev yaptıktan sonra 2000 yılında görevden ayrılır. 19 Ocak 2004'te vefat eder.

2.2. Mizaç

İlhan Geçer; dostları arasında şiire tutku derecesinde bağlılığı, güler yüzü, nezaketi, yumuşak başlılığı, alçak gönüllülüğü, beyefendiliği, iddiasız ve ihtirassız oluşu ile tanınır ve anılır. Çınarlı'nın tanıklığıyla sağlığına düşkünlüğü, ikinci eşi Sabriye Hanım'a aşırı bağlılığı ve "tabiatında azıcık tembellik ve üşengenlik" Geçer'in ayırıcı vasıflarındandır.

Kaynakların İlhan Geçer'le ilgili olarak birleştikleri en önemli tespit, "Yeşil Çağ" şairinin romantik mizacıdır. Topluluktan arkadaşı Gültekin Samanoğlu da bu yargıya katılır. İlave olarak Geçer'in sanatı ve hayatı arasında bir karşıtlığa dikkat çeker. Samanoğlu'nun, şairin mizacına ilişkin cümleleri şöyledir: "Şiirlerinde romantik görünmesine rağmen hayatta fazlasıyla realisttir. İcabında fikirlerini çekinmeden, sırasında da şaka perdesi altında, fakat muhakkak söyler. Kendisini tenkit edenlere kızdığını hiç görmedim desem mübalağa etmiş olmam." (Emiroğlu, 2000: 28)

İlhan Geçer'in yaşadığı en temel duygu yalnızlıktır. "Albümdeki Resimler" ve "Yapayalnız" başlıklı şiirlerde, yoğun ve derinlemesine yaşanmış bir yalnızlık duygusu dile gelir. "*Şehrin ışıklarında Tanrı'm / Yalnızım yıldızlarınca*" diyen şair, albümdeki fotoğraflara bakarken "Bazısı unuttuğum bazısı küstüklerim / Şimdi bu dünyadan göçüp gitmişler" dizelerinde

yaşlılığın da etkisiyle yeryüzünde bir başına kalmanın hüznünü yaşar. Yalnızlığın en trajik yansıması “Evsiz Barksız Çocuksuz” şiirinde görülür. Şair üç kez evlenmiştir ancak “Benim hiç evim barkım olmadı / Benimdir diyemedim odalar sofalara / Çiçekler deremedim küçücük bahçesinden / Kuyusundan su çekip içmedim kana kana” dizeleri bir hayıflanmayı beraberinde getirirken şiirin devamında yer alan “Benim hiç çocuğum olmadı / Yıllar yılı تنها kaldı kucagım / Mutluluklarımın buruktu tadı / Hep bir yanı kırık tüttü ocağım” (Geçer, 1986: 12) dizelerinde yalnızlık duygusunu büyüten nedenlerden birine vurgu yapar.

Enginün, Geçer’in şiirlerinin “karamsar bir dünya görüşünü yansıttığı” kanaatinde. Bu nedenle şairin içe dönmesini ve aşka sığınmasını, şiirlerinin bir yanını teşkil eden yalnızlığına bağlar (2005: 102).

“Körkuyu”, şiir öznesinin karamsarlığını ele veren çarpıcı örneklerden biridir. Manzume, beklentileri karşılıksız kalan ve hayal kırıklıklarıyla boğuşan bir mizacın şiiridir. Hayattan umduğunu bulamayan özne, kahırlı bir söyleyiş tutturur. Her bahçede çiçekler açarken, her gökte yıldızlar parlarken şiir öznesinin payına kırık saksıdaki ayrık otları düşmüştür. Aynı şiir öznesi; aydınlık sabahlar umarken kapkara gecelerle karşılaştığından, kovasını sarkıttığı bütün kuyuların körkuyu olduğundan, semtine baharın uğramadığından, dişlediği her yemişin ham ya da çürük oluşundan yakını. Karamsarlığın doğurduğu en acı sonuç, ümitsizliktir. Şiirin son iki dizesi, büyük bir yıkımı özetler:

*Ne Tanrı gülümsedi ne selam verdi kader
Ümitleri serdiğim ipleri rüzgâr kırdı* (Geçer, 1986: 31)

Şiirleri bütüncü bir bakış açısıyla incelendiğinde karamsarlığın İlhan Geçer’in ruh dünyasında süreklilik arz eden bir hâl olmadığı, kimi olaylar ve durumlar karşısında karamsarlığa sürüklendiği ancak sevgiye ve umuda tutunarak bu karamsarlıktan sıyrıldığı görülür. Geçer, hayat karşısında çokluk iyimser olma eğilimindedir. Çocukluk, yurt sevgisi ve ülkenin aydınlık geleceğine olan inanç, şairdeki bu iyimserlik çabasını destekler.

İlhan Geçer’in hayatta karşılaşılan bütün olumsuzluklara rağmen ülkesi ve insanı için aydınlık bir gelecek rüyası vardır. Kaynağını şairin büsbütün yitirmeye kıyamadığı iyimserlikten alan bu tavır, Geçer şiirinin uğrak noktalarından biridir.

2.3. Lirik ‘ben’

İlhan Geçer, Hisar edebî topluluğu içinde öz şiir/saf şiir çizgisinde değerlendirilecek, şairlerdendir. Romantik bir tavrın öncülük ettiği şiir yolculuğu aşk, hüznün, ayrılık, yalnızlık, yurt ve ulus sevgisi gibi tematik duraklardan geçer. Şair; ölüm düşüncesinin doğurduğu tedirginliğe, yaşama sevincinin kazandırdığı dirençle karşı koyar. Karamsarlığın karşısına iyimserliği, acıların karşısına mutluluğu sağaltıcı değerler olarak çıkarmayı düşünür.

İlhan Geçer’de şiir öznesinin ayırıcı özelliği “lirik bir ben”e sahip olmasıdır. İç ve dış yaşantılarıyla şimdiki zamandan, anılarıyla geçmişten beslenir. Her iki kaynaktan edinilen izlenimler, şiir öznesini “hüzün” ortak paydasında buluşturur. Şiir öznesi, her türlü hayat tezahürü karşısında duygulu kalmayı başarır. Sevinçlerle üzüntüler, iyimserliklerle karamsarlıklar onun şiirinde at başı yürür. Onu karamsarlığa sürükleyen olay ya da durumlar karşısında sabrı yettiği oranda umudunu korur ve direnmeyi tercih eder çünkü hayatı kutsamaktadır. Aşk, zaman zaman hayal kırıklıkları getirirse de direnişin temel dinamiklerindedir.

Geçer, ilk şiirini “aşk” teması çevresinde kaleme almıştır. Aşkın nesnel karşılığı on yedi yaşındaki genç şairin gönlünü çelen Yozgatlı bir kızdır (Taş, 2005: 104). Bu ilk şiirde göz, aşkın ifadesi için seçilmiş en anlamlı simgedir. Aşka gözden gidildiği gibi, aşk da gözden gelir, hatta göze gelir. “Kahverengi Gözlerin” adlı bu şiir, Geçer’in ilk aşk şiiridir ve aynı zamanda bestelenmiş ilk şiirlerindedir.

Geçer, aşkla açılan cümle kapısından şiirin dünyasına girmiştir. Sonrası aşkın getirdikleri, götürdükleri, yaşattıkları biçiminde özetlenebilir. Sevgili imgesinin yanı başında hüznün, ayrılık, yalnızlık, karamsarlık, özlem gibi duygular ya doğrudan ya da dolaylı olarak aşkla ilişkilendirilebilecek temalar olarak Geçer’in şiirinde karşılığını bulur.

2.4. İnsan

İlhan Geçer’in kimi şiirlerine hâkim olan iyimserlik, kaynağını insan sevgisinden alır. Şair, zaman zaman hayal kırıklıkları yaşasa da insandan umut kesmez. Eşyanın ve dış dünyanın insanla anlam kazandığı düşüncesindedir.

*İnsanlar, canım insanlar
Işıklar, renkler hep sizin için.
Sizinle anlamlı gökler ve deniz
Sizinle bölüşür sevinci kuşlar.”* (Geçer, 1986: 3)

Yeryüzünde her şey insan içindir. İnsanla güzel ve anlamlıdır. İnsan aradan çekildiğinde dal uçlarında yeşeren bahar da tarlada boy veren altın başaklar da sevimsiz resimlere dönüşecektir.

İlhan Geçer'e göre insanların çoğu iyi yürekli ama mutsuzdur. Mevsimler acılar getirir; insanların ekmekleri kıt, aşları tuzsuzdur. İnsan mutlu olmaya layıkken "bir sevince karşı, bin acı"yla sınanır. İnsanın umduklarıyla hayatın sundukları arasında daimi bir çelişki vardır. Bu, Sait Faik'in Alemdağ'da Var Bir Yılan öyküsünde "Yalnızlık dünyayı doldurmuş. Sevmek, bir insanı sevmekle başlar her şey. Burda her şey bir insanı sevmekle bitiyor." (Abasıyanık, 2006: 829) cümlesiyle özetlediği bir eseflenmenin de benzeridir. İki ismin de dünyaya hümanist bir pencereden baktığını düşündürür.

"İyimser Mısralar", "En Güzeli Mevsimlerin", "Bahar Yağmuru" gibi şiirler de Geçer'in iyimserliğine verilebilecek örneklerdendir.

İlhan Geçer, zaman zaman Dağlarca ile aynı türküyü söyler. Dağlarca'nın "Söyle sevda içinde türkümüzü, / Aç bembeyaz bir yelken / Neden herkes güzel olmaz, / Yaşamak bu kadar güzelken? // İnsan, dallarla, bulutlarla bir, / Hep o maviliklerden geçmiştir / İnsan nasıl ölebilir, / Yaşamak bu kadar güzelken?" (Dağlarca, 1951: 61) dizelerinde anlatılan ruh hâline benzer bir yaklaşım içindedir. Dağlarca'nın insan sevgisinden doğan dizeleri, İlhan Geçer'in "İnsanla Güzel" şiirinde "Sıcak dostluklar, sevgiler varken / Savaşlar, kinler, öfkeler neden? / Bırakıp gideceğiz bir gün, / Dünya bu kadar güzelken" (Geçer, 1986: 3) biçiminde ifadesini bulur.

Şiir öznesi; kıyımları, savaşları, öfkeleri ve kinleri şair yüreğine sığdırmaz. Bir tarafta dostluğun, sevginin, dünyanın güzelliği; öte yanda bu güzellikleri yok etmeye çalışan insanın acımasızlığı vardır. Şair tercihini sevgiden yana yapmıştır. Savaşların, öfke, nefret, kin gibi duyguların yıktığı dünyayı sevginin onaracağına inanmaktadır.

2.6. Mekân

İlhan Geçer'in şiirlerinde yer verdiği kimi mekânlar, şiiri besleyen cömert ortamlardır. Bunlar içinde özellikle üç şehir; hatıra düzleminde yer eden, ayrı kalındığında özlenen mekânlar olarak dikkati çeker: Ankara ("Gözümde Tüten Şehir", "Kar Yağıyordu"), İstanbul ("İstanbul'da Akşamüstü", "Değişen İstanbul", "Eski Gözlerle") ve Bursa ("Kubbeler Şehri"). Samatya ("Samatya'da Güz Akşamı", "Samatya'da Bir Eski Ev"), istasyonlar ("Küçük İstasyonlar"), Topkapı Sarayı, 10 Temmuz Caddesi, Ren kıyısı, Erdek ("Erdek'te Zaman"), Gemlik ("Gemlik İçin Mısralar"), Beylerbeyi

(“Beylerbeyi’nde”), Köln (“Gurbet Dağlarında Bırak Hüznünü”), Bedesten (“Bedesten”) bu mekânlar arasındadır. Kimi doğrudan ya da dolaylı olarak bir ucuna aşkın dokunup geçtiği bir yer oluşu, kimi de bireysel/toplumsal geçmişin izlerini taşıyan bir görünüşü temsil edişyle şiire girer.

2.7. Çocuk

Geçer, kendi çocukluğunu ve çocukluğa özgü saflığı ömür boyu içinde yaşatmıştır. Bu nedenle çocukluk ve çocukluğa özlem, Geçer şiirinin uğrak noktalarındandır.

“Eski Günler”, “Büyüyen Eller” ve “Yeşil Çağ” gibi şiirler çocuk teması çevresinde kaleme alınmıştır. İlk şiirde özne, anılarından yola çıkarak çocukluk sahneleri tasvir eder. Anıların ışığında çocukluğunu arayış serüvenini dile getirir. Aşı boyalı, cumbalı bir evde yaşayan çocuk; zaman içinde hayallerini kaybetmiştir. Yetişkin olmanın bedelini, hayallerini feda ederek ödemiştir. Bir zamanlar gümüş bir mangal başında masallar dinleyen, yağız atların süvarisi, kurşun askerlerin komutanı, mermer havuzda yüzen gemilerin kaptanı, uzun kış gecelerinde komşularla keten helva yiyen, umut dolu, hayalleri olan mutlu çocuk gitmiş, geride bir avuç anı kalmıştır. Şiir öznesi zaman zaman bu çocukluk cennetine sığınır.

İkinci şiirde, erken büyüyen çocuklara ileriki yaşlarda karşılaşacakları gerçekler hatırlatılır. Çocuklukta yaşanan mutlu günlerin, gelecekte acılarla gölgelenebileceği söylenir. Bu uyarı, çocukların çocukluklarını dolu dolu yaşamaları gerektiği konusunda bir imayı da bünyesinde taşır.

Üçüncü şiir; çocuğun özgürlüğü, umudu ve mutluluğu temsil ettiğine, gerçek sevginin sadece çocuk yüreğinde barındığına vurgu yapar.

2.8. Dil

İlhan Geçer, lirizmi şiirsel kalıba sokmaya çalışırken tekniğe hâkim bir tavır sergiler. Şiirin dış yapı unsurlarına özen gösterir. Söyleyişte zaman zaman düzyazıya yakın bir yalınlık tercih etse de kurduğu veya kullandığı imgeler metnin şiirselliğini artırır.

Dili, yalın ve özentisiz kullanan Geçer; imge kurarken anlaşılır olma kaygısı güder. Şiirlerine bu dikkatle bakıldığında şairin üslubunda, Türkçeyi yormayan rahat bir söyleyişin egemen olduğu ve bu tavrın onun şiir serüveninin değişmez özelliği olarak hayatının sonuna kadar sürdüğü söylenebilir.

Öptü mavi dudaklarıyla

Serin yanağımızı umut (“Bahar Gülümsemesi”)

Al kısraklarda inançlı süvariler

Rüzgâr gibi koşuyor gül zamanlara (“Gül Zamanlarda”)

Karanlığın ucunda gül kurusu bir şafak

Dalgalı kıyıların denizleri süt liman (“Pespembe”)

2.9. Musiki

2.9.1. Musiki zevki/kültürü

Şiirlerinden yola çıkarak İlhan Geçer’in zengin bir Türk müziği kültürüne ve ince bir müzik zevkine sahip olduğu rahatlıkla söylenebilir. *Türk Edebiyatı* ve *Hisar* dergilerinde yazdığı yazılar, onun ciddi bir müzik bilgisine sahip olduğunun da göstergesidir.

Geçer; Türk musikisinin Türk besteciler ve icracıların elinde sürekli olarak geliştiği, yenilendiği ve zenginleştiği kanaatindedir. İtrî, Zekâi Dede, Şakir Ağa, III. Selim gibi dev sanatçıların musikimize büyük katkıları olduğunu; ardından Hacı Arif Bey, Mahmut Celalettin Paşa, Medeni Aziz Efendi, Şevki, Rahmi ve Rıfat Beyler’in şarkı formunun en güzel örneklerini verdiklerini; Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar, Rakım Elkutlu, Yesari Asım Arsoy gibi bestekârların da bu geleneği sürdürerek kalıcı eserler bıraktıklarını kaydeder (Geçer, 1981: 26, akt: Taş, 1987: 89).

“Hüzzam Beste” şairinin özlediği dünyada teller hep ferahfezaya akort edilmiştir (“Bir Dünya Özlüyorum”). Samatyada bir evde borulu gramfon, Hafız Burhan’dan gazeller çalmaktan yorgun düşmüştür (“Samatyada Bir Ev”). Elişi kâğıtlı plakla Kemani Tatyos Efendi’nin saz semaisi çalmaktadır (“Eski Günler”). Sazlar meclisinde kurulan muhteşem fasılda, Şakir Ağa’nın ferahnak sesi çınlamaktadır. Loş bir odada, Sultan III. Selim icat ettiği suzidilara makamında ney üflemektedir. Selim Dönemi’nin bestekârlarından Sadullah Ağa, musiki dersi verdiği Harem’deki cariye Mihriban’a gönül düştürmüş, yüreği paramparça bir hâldedir (“Topkapı Sarayında Zaman”).

Geçer’in “Uzak Yıllardı” şiirinde Nevâ-kâr’ı ile andığı Buhurizâde Mustafa İtrî (1640-1711), “klasik ve dinî Türk musikisinin en büyük bestekârlarından”dır (Aksüt, 1993: 35). Geçer’e göre sahillerde Nevâ-kâr’ın gül sesi yankılanmakta, denizler dalga dalga İtrî’ye alkış tutmaktadır. Pembe ufuklardan bir pencere açılmış, gülü solan bahçeler yeniden çiçeklenmiştir. Bu bestenin diliyle zaman süslenmekte, ömür tespiline mutluluklar eklen-

mektedir. Bülbüller hayran hayran bu besteyi dinlemekte, Nevâ-kâr'ın çalındığı dünyaya melekler bile imrenmektedir. Kudümler, neva üfleyen neyi alkışlamakta; bu beste sayesinde karakışlar yazıya dönüşmektedir.

Yahya Kemal "İtri" adlı şiirinde çok zaman Nevâ-kâr'ı dinlediğinden söz ederken "Bir terennüm ki hem geniş, hem şûh: / Dağılırken 'Nevânın esrârı / Başlıyor şark ufuklarında vuzuh" demişti. İlhan Geçer de Yahya Kemal gibi şiire hâkim olan "biz" zamiriyle Nevâ-kâr'ın Türk'ün kolektif ruhunda meydana getirdiği vuzuhu (açıklık ve mutluluğu) ifade etmektedir.

İlhan Geçer; bir diğer musiki ustası Tanburî Cemil Bey'i özlemle anaraken eserlerini sevmenin ötesinde, kendi mizacıyla bestekârın duyarlı mizacı arasında yakınlık kurduğunu düşündürür.

Yahya Kemal'in 1927 yılında Varşova'da yazdığı "Kar Mûsikîleri" şiirinde "Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta, / Tanbûri Cemil Bey çalıyor eski plâkta. / Birdenbire mes'ûdum işitmek hevesiyle / Gönlüm dolu İstanbul'un en özlü sesiyle." dizeleriyle andığı Tamburî Cemil Bey (1873-1916), Türk müziğinde "tanbur ve kemençenin en büyük sanatkârı" (Aksüt, 1993: 242) olarak tanınır. "Son derece parlak ve duygulu nağmelerle bestelediği ve üstün başarıya ulaştığı saz eserleri hassas ruhunun izlerini taşır." (Aksüt, 1993: 248)

Geçer, "Tanburi Cemil Bey" adlı şiirinde ünlü bestekâra seslenir. Parmakları bir taksime başlayınca bülbüllerin sustuğunu, bestekârın dudaklarının şehnaz bir şarkı ile titrediğini söyler. Feryat eden ve imdat dilenen bir ruhun şarkısıdır bu. Ancak her seferinde ünlü bestekârın feryadı imdatsız kalır. On dört yaş büyüğü olan bir kadın şairin çığılığı da karşılıksız kalmıştır. Geçer, şiirin bu bölümünde Nigâr Hanım'ın (1859-1918) güftesi üzerine Cemil Bey'in yaptığı şehnaz şarkıya telmihte bulunur.

*Feryâd ki feryâdıma imdâd edecek yok
Efsûs ki gamdan beni âzâd edecek yok
Te'sir-i muhabbetle yıkılmış müteellim
Vîrane dili bir dahi âbâd edecek yok
Yâ Râb ne için zâr-ı Nigâr'ı şu cihanda
Nâşâd edecek çoksa da dil-şâd edecek yok*

Tanburî Cemil Bey, metnin ilerleyen bölümlerinde "sihirli eller"i ve virtüözü olduğu tambur, lavta, kemençe gibi sazlarla şiire girer. Geçer için o, "çaldıkça acısını dindiren" ve "münzevi odasında" geceyi gündüze çeviren

bir bestekârdır. Geçer de bir bakıma yazarak acılarını dindirmek isteyen bir şairdir. Bu yönüyle bestekâr ve şair arasında ruhsal bir benzerlik kurulabilir.

*Kulaklarımda hâlâ ölümsüz bestelerin
Her tanbur nağmesinde yine sen varsın
En bahar çağında güz olup gittin
Ama musikimizde ölümsüz bir baharsın.* (Geçer, 1986: 44)

Şiir ve musikiyi ikiz kardeş gibi gören Geçer, 1946'da Ankara Radyosunda göreve başladıktan sonra Türk müziğinin usta isimlerinden -şairin hayranı olduğu Tamburî Cemil Bey'in oğlu- Mesut Cemil (1902-1963), Cevdet Çağla (1900-1988) ve Perihan Altındağ Sözeri (1925-2008) ile tanışır (Taş, 2005: 19).

Sahip olduğu musiki zevki ve kültürü, İlhan Geçer'i 1994'ten itibaren Türk Müziği İstanbul Repertuarı üyeliğine taşır.

Şiirlerinde sık sık klasik Türk müziği makamlarına göndermeler yapan Geçer'in en sevdiği makam hüzzam olmalıdır. Zira "Dilek", "Mavi İkındiler" gibi şiirleri hüzzam şarkılar çevresinde söylenmiştir.

*Söyleyin o hüzzam şarkımızı ne olur
Varsın bülbül gülünden çoktan ayrılmış olsun
Hüzün kıyılarına eylül mehtabı vurur
Sevda yelkenimize ümit rüzgârı dolsun* ("Dilek")

*Bir bir uzaklaştı yıldızlar
Hüzzam besteler çalınan göklerimden
Sevimsiz bir telâş aldı zamanı
Aynalar gülüşünü yitirdi birden* ("Mavi İkındiler")

Hüzzam gibi "koyu hüznün ifade eden bir makam"ı (Öztuna, 1990a: 363) son kitabına ad olarak seçen İlhan Geçer'in, hüznü olan yakınlığı kitabın adından başlar. Dördüncü kitabı *Yeşil Çağ*'ın ardından *İnsanla Güzel* adlı bir kitap hazırladığını söyleyen Geçer, yayın sürecinde kitabın adını *Hüzzam Beste* olarak değiştirmiştir (Taş, 2005: 24).

"Hüzzam Beste" şiiri "Şarkılar anlatır maceramızı / Şarkılarla güler ağlardık şarkılarla" dizeleriyle başlar. Şiirde Geçer'in sevdiği şarkılardan yaptığı iktibaslar dikkati çeker:

Dize alıntılanan ilk şarkı; güftesi Mustafa Nafiz Irmak'a, bestesi Sadi Işılây'a ait segâh şarkıdır. Şiire nakarat dizesi alınmıştır.

Ruhunda ölen nağmede sevda sesi var mı
Anlat bana ey sevgili aşkın bu kadar mı
Kumral saçının telleri hicrânı sarar mı
Anlat bana, ey sevgili aşkın bu kadar mı

İkinci alıntının yapıldığı şarkı; sözlerini Rahmi Duman'ın yazdığı, bestesini İsmail Hakkı Nebiloğlu'nun yaptığı hüzzam şarkıdır. Şarkının ilk dizesi iktibas edilmiştir.

Beklerim her gün bu sâhillerde mahzun böyle ben
Gün batır kuşlar döner dönmez bu yoldan beklenen
En nihâyet anladım yokmuş gören hattâ bilen
Gün batır kuşlar döner; dönmez bu yoldan beklenen

Üçüncü alıntı; sözleri Mustafa Nafiz Irmak tarafından yazılmış, bestesi Selahattin Pınar tarafından yapılmış hüzzam şarkının nakarat dizesidir.

Gecenin matemini aşkıma örtüp sarayım
Gittin artık seni ben nerde bulup yalvarayım
Şimdi ben tıpkı şifasız kanayan bir yarayım
Gittin artık seni ben nerde bulup yalvarayım

Son alıntının yapıldığı şarkı, Rakım Elkutlu'nun hüzzam şarkısıdır. Güftesi Nahit Hilmi Özeren'e ait şarkının ilk dizesi şiire taşınmıştır.

Aşkın bana bir gizli elem oldu güzel yâr
Mehtâba bakıp ağladığım çok geceler var
Hicranla yanan kalbimin âlâmını gel sar
Mehtâba bakıp ağladığım çok geceler var (www.notaarsivleri.com)

Görüldüğü gibi dize iktibas edilen dört şarkıdan üçü hüzzam makamındadır. Bu; İlhan Geçer'in hüzzam makamına olan gönül bağı, dolayısıyla hüzne akrabalığını sezdirir.

“Şarkılar Tazeler Özlemlerimi” başlıklı şiirde, hüzzamla birlikte karcıgar, suzinak, ferahfeza, buselik, muhayyer ve ferahnak; “Değişen İstanbul”da ise sultaniyegâh zikredilir.

Karcıgar, pastoral özelliği, hareketli ve coşkulu karakteriyle; suzinak, yakıcı ezgileriyle; ferahfeza, zarif ve neşeli tabiatıyla; buselik, aşkı, sevgiyi dile getiren yumuşak sözleriyle; muhayyer, coşkun ve içli karakteriyle; ferahnak, şen, hafif konular ve bahar tasvirleri için kullanılabilmesiyle (Öztuna, 1990a, 1990b) şiirde kendine seçkin bir yer edinir. Sultaniyegâh ise kargaşayı dururmasıyla şiirde çizilen İstanbul portresinin değişimine ayna tutar. “Tarihti

musikiydi güzelliği şiirdi / Bu şehir-i İstanbul yamalı bohça şimdi” (Geçer, 1986: 81) dizeleri makam ve mekân arasındaki anlam ilişkisini sezdirir niteliktedir.

Şiirdeki “Firkatin aldı bütün neşe-i tubum [neşe-i tâbım, TŞ] / Bu gece özleminle biraz daha harabım.” dizelerinde, sözleri Avram Naum’a ait, Bîmen Şen’in hicaz şarkısından alıntı yapılır. Güftenin Osmanlı Türkçesiyle yazımında “Fatma” (فاطمه) akrostişi vardır.

*Firkatin aldı bütün neşe-i tâbım bu gece
Ağlamaktan yine zehroldu şarâbım bu gece
Taştı peymâne-i gam kalmadı şekvâya mecâl
Mihverimde dolaşır leşker-i endûh-i melâl
Hep senin aşkın ile böyle harâbım bu gece*

(www.turksanatmuzigi.org)

Geçer, şiirde şehnaz makamına da sıklıkla yer verir. Türk müziğinde mürekkep makamlardan biri olan şehnaz; Öztuna’nın deyişiyle “hicazkârın daha yumuşağı ve nazlısı, masal edasına çok müsait, pek güzel ve karakteristik bir makamdır.” (1990b: 339)

“Şehnaz Beste”de, sevgilinin yüzü şehnazdır. Bu, şiir öznesinin sevgiliye fiziksel güzellik yanında masalımsı bir görünüş de izafe ettiğini düşündürür. Nesnel bir güzellik örneğinden fantastik bir kimlik çıkarır.

*Hep o şehnaz yüzünüz
Vursa da tellerime
Karlar gibi yağınız
Ağustos ellerime (Geçer, 1986: 66)*

Dört bentten oluşan ve şiir öznesinin yaşlılık duygularını dile getiren “Hazan Şarkısı”nda da bir besteden alıntılara yer verilir. Her bendin sonuna Sıtkı Angınbaşın sözleri üzerine Melâhat Pars’ın yaptığı hicaz şarkıdan bir dize aktarılmıştır.

*Takılıp şarkıların tül kanadına
...
Yıllar yüreğimde bir koca yengeç
“Ben gamlı hazan sense bahar dinle de vazgeç”*

*Yeşillerini çoktan yedi tırtıllar
...
Sıcak sevişmeler için artık vakit geç
“Sen kendine kendin gibi bir taze bahar seç”*

Yağmurun vurmasın loş camlarıma

...

Uğrama kıyıma uzaktan geç

“Olmaz meleğim böyle bir aşk bende vakit geç”

Kış [Kıs, TŞ] lambaları ılık azalsın

...

Dönülmez bu kırık tekerlekle dönemeç

“Sen kendine kendin gibi bir taze bahar seç”

2.6.2. Güfteden Besteye

İlhan Geçer’in ilk şiiri “Kahverengi Gözlerin”, 1934’te Vakit gazetesinde çıkar (Taş, 2005: 17). Şair, *Hüzzam Beste* adlı kitabının “Birkaç Söz” başlıklı ön sözünde bu bilgiyi teyit eder: “İlk şiirim 1934 yılında, o yılların belli başlı gazetelerinden olan Vakit’in gençlik sayfasında yayımlandı (Geçer, 1986: vii).

Sanki billur bir pınar

Kahverengi gözlerin

Ruhuma neşe sunar

Kahverengi gözlerin

Rüzgârlar kadar serin

Ufuklar kadar derin

Senin en güzel yerin

Kahverengi gözlerin

Mehtapta benzer aya

Bakarım doya doya

Sanki tatlı bir rüya

Kahverengi gözlerin (Yedigün, 1 İkinciteşrin, Sayı: 295, s. 4)

Yedigün dergisinde “Gözlerin” adıyla yayımlanan şiirde, sevgilinin gözleri “kahverengi” iken 1939’da bu kez gözlerin rengi “koyu yeşil”e döner ve şiirin nakarat dizesi “Koyu yeşil gözlerin” biçiminde değiştirilir (Taş, 2005: 105). Genç şair ve âşık Geçer’in gönlü, imkânsız aşkın tarafı “kahverengi gözlü” Yozgatlı sevgiliden karşılık alamayınca “koyu yeşil gözlü” sevgiliye yönelmiş olmalıdır.

Söz konusu şiir zaman içinde bestelenir ve şairinin edebiyat dünyasında tanınmasında önemli bir rol oynar. Ancak zaman içinde şairin adı silinir, hafızalarda sadece bestenin notaları ve bestekârın künyesi kalır.

www.akormerkezi.com adresinde şarkının künyesi “Söz-Müzik: Selahattin Sarıkaya” biçiminde verilir.

Kimi sitelerde (www.turkudostlari.net, www.sarki-sozleri.net) Selahattin Sarıkaya'ya ait olduğu bilgisine yer verilen, kimilerinde ise Nuri Sesigüz (sarkisozleri.sitesi.web.tr), Mustafa Keser (lyricstranslate.com), Şükran Ay (ww.izlesene.com), Bedia Akartürk (www.youtube.com) Muazzez Ersoy (www.sarkilarvesozleri.com) gibi icracıların adıyla kayıtlı olan “Gözlerin” adlı eserin sözleri İlhan Geçer'e, bestesi Selahattin Sarıkaya'ya² aittir.

Kimi genel ağ/internet ortamlarında “güftesi Bekir Sıtkı Erdoğan, bestesi Gültekin Çeki'ye ait rast şarkı” (eksisozluk.com) olarak kaydedilen güfte/bestenin künye bilgisi, atv'nin 01.07.2012'de yayımlanan Bir Şarkısın Sen programında doğru olarak “Söz: Mustafa İlhan Geçer, Müzik: Selahattin Sarıkaya” biçiminde verilmişken TRT Müzik kanalında 23.2.2017 tarihinde Ayşen Birgör'ün katıldığı Yıldızlar Altında programının canlı yayınındaki alt yazıda “Söz-Müzik: Selahattin Kaya” olarak geçmiştir (bk. www.youtube.com).

İlk dizisinde geçen “özlem rıhtımı” tamlamasıyla anılan “Usul Usul” adlı şiir için de benzer bir karışıklık söz konusudur. Selami Şahin'in besteleyip seslendirdiği Zeki Müren, Behiye Aksoy, Neşe Karaböcek gibi sanatçıların (www.youtube.com) yorumladığı şarkının sözlerinin kime ait olduğu bilgisi genel ağda zor bulunur.

Ekşi Sözlük'te “tabudeviren” adlı kullanıcı:

22.03.2006'da “zeki müren'in ‘anılarım’ albümünde bulunan şarkı. söz yazarı ilhan genç'dir. Girişi ‘arım balım peteğim’i çağırıştırıyor. şiirin ismi ‘usul usul’ olsa da, albümde ‘özlem rıhtımı’ olarak geçiyor.

özlem rıhtımında gün akşam oldu

sarıl küreklere, gel usul usul

güzelim leylâklar saçını yoldu (şarkıda: ‘güller menekşeler saçını yoldu’ olarak söylenmiş)

dağıt hüznüleri, gül usul usul”

2 Şiirin bestekârı Selahattin Sarıkaya (1931, Adana-1996, İstanbul); 1962 yılında Adana radyosunda ve TRT korosunda koro şefliği yapmış besteci, söz yazarı, yorumcu, yapımcı, bağlama sanatçısı ve müzik yönetmenidir (www.facebook.com/pg/selahattin-sarikaya). Kul Seyhani adıyla aşık tarzı şiirler söylemiş, bu şiirleri türkü formunda bestelemiştir. Odeon Plak'ın müzik direktörlüğü üstlenmiş, Bestefon ve Sarıkaya Plak firmalarını kurmuştur (Alper, 2017). Bin beş yüzden fazla besteye imza atmıştır. “Kahverengi Gözlerin” dışında “Adana Köprü Başı”, “Allah Yalamı Sevmez”, “Asker Oldum Giydim Yelek”, “Bir Fincan Kahve Olsan”, “Düğününde Ağladım”, “İstanbul Sokakları”, “Razıysan Gel Benimle”, “Saygımız Vardır”, “Sensiz Geceler”, “Sen Yoksun Diye”, “Sevda Yüklü Kervanlar”, “Sev Dedin Sevmedim mi” ilk akla gelen bestelerindedir (www.facebook.com/selahattin-sarikaya).

bilgisini paylaşır. Şairin soyadı yanlış yazılmış olsa da şiirin aidiyetine ilişkin bilgi doğrudur.

“Usul Usul” başlıklı şiir *Hüzzam Beste* adlı kitaba “Özlem Rıhtımı” adıyla girerken ilk dördlüğün üçüncü dizesi, bestedeki şekilde değiştirilir:

*Özlem rıhtımında gün akşam oldu
Sarıl küreklere gel usul usul
Güller menekşeler saçını yoldu
Dağıt hüüzünleri gül usul usul*

*Odalar şenlensin ayak sesinle
Aynı saksılarda büyü benimle
Mutluluğa dönük şarkını söyle
Kopsun sevincinden tel usul usul*

*Yağmur ol göklerden yağ ellerime
Ayışığı gibi vur yollarıma
Nazlı kuşlar gibi kon dallarıma
Sevda sepetime dol usul usul*

*Katmer katmer açıl gönül bahçemde
Bir ipek çevre ol fakir bohçamda
Mecnunum Leylâsın dertli bahçemde
Kapımı yeniden çal usul usul (Geçer, 1986: 77)*

“Erdek’te Zaman” adlı şiiri “Mavi hatıralarla dolu Erdek’te zaman” adıyla Ankara Radyosu keman sanatçılarından Nezahat Soysev tarafından nihavent makamında bestelenir (Taş, 2005: 15).

*Mavi hatıralarla dolu Erdek’te zaman
Zeytin kokan rüzgârı aşkı fısıldar her an
En cömert yıldızlardır sularında yıkanan
Bir şarkıdır kalplerde Erdek her yaz okunan*

*Tuzlu sokaklarında yanık tenler dolaşır
Mehtap kanatlarında sıcak ümitler taşır
Altın sabahlarında gül açar bülbül şakır
Yaz akşamlarında Erdek büsbütün tatlılaşır*

(www.youtube.com)

Sonuç

İlhan Geçer, Hisar topluluğunun lirik ve romantik şairidir. Poetikasıyla Türk şiir geleneğine eklenen, şiirde musikiyi önemseyen, vezin ve uyak gibi dış yapı öğelerini sanat hayatı boyunca ilgi alanında tutan, şairane söyleyişi arayan, kolay çözümlenebilen imgeler kullanan, şiir diline özen gösteren, şiiri hayatının anlamı kılan, duygu şiiri yazan, şiirin kapılarını ideolojik yaklaşımlara kapayan Geçer'in şiir öznesi, çoğu kez şairle ortak bir kaderi yaşar.

Şiirini oluşturan unsurlara -bir başka deyişle şiirinin bileşenlerine- baktığında Geçer'in hayatı, mizacı, lirik 'ben'i, insana bakışı, mekân algısı, çocuk duyarlılığı ve şiir dili gibi başlıklar yanında özellikle musiki zevk ve kültürünü başlıca uğrak noktaları arasında saymak ve bunlardan hareketle sahil bir İlhan Geçer portresi çizmek mümkündür.

Kaynakça

a. Kitap, Dergi

- ABASIYANAK, S. F. (2006). *Öyle Bir Hikâye-Hayattayken Yayımlanmış Hikâye Kitapları*, İstanbul: YKY.
- AKSÜT, S. (1993). *Türk Musikisinin 100 Bestekârı*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- ALPER, İ. (2017). *Beste Fabrikatörü Selahattin Sarıkaya*, Yeni Adana, 7 Ağustos.
- ÇELEBİ, E. (1997). *İlhan Geçer'in Hayatı, Edebî Şahsiyeti Ve Şiirlerinin Tahlihi*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Tezi, Malatya.
- ÇINARLI, M. (1979). *Sanatçı Dostlarım*, İstanbul: Ötüken Neşriyatı.
- DAĞ, F. (1998). *İlhan Geçer'in Şiiri*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- DAĞLARCA, F. H. (1998). *Batı Acısı, Akdeniz, Aç Yazı*, İstanbul: Milliyet Yayınları.
- DOĞAN, Z. (1989). *İlhan Geçer-Hayatı, Kişiliği-Sanatı*, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Lisans Tezi, Erzurum.
- EMİROĞLU, Ö. (2000). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebî Faaliyetleri*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- _____ (2015). Hisar topluluğu, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı* (Ed. A. Gür, E. Engin), Ankara: Akçağ Yayınları.
- ENGİNÜN, İ. (2003). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, 3. Baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları.

- GEÇER, İ. (1938). “Gözlerin”, *Yedigün*, S. 95, 1 İkinciteşrin.
_____ (1954). *Büyüyen Eller*, Ankara: Örnek Matbaası.
_____ (1960). *Belki*, Ankara: Ajans Türk Matbaası.
_____ (1973). *Bir Bulut Geçti*, Ankara: Hisar Yayınları.
_____ (1976). *Yeşil Çağ*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
_____ (1981). “Türk Musikisi Üzerine”, *Türk Edebiyatı*, S. 94, Ağustos.
_____ (1986). *Hüzzam Beste*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
ÖZTUNA, Y. (1990a). *Büyük Türk Müsikisi Ansiklopedisi*, C. 1, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
_____ (1990b). *Büyük Türk Müsikisi Ansiklopedisi*, C. 2, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

TAŞ, S. (2005). *İlhan Geçer ve Şiiri*, İstanbul: MEB Yayınları.

TURINAY, N. (1983). “İlhan Geçer’in Görüşler”, *Türk Edebiyatı*, S. 120, Ekim.

b. Genel Ağ

- <https://eksisozluk.com> (Erişim: 7.11.2017)
lyricstranslate.com (Erişim: 7.11.2017)
ww.izlesene.com (Erişim: 5.11.2017)
www.notaarsivleri.com (Erişim: 6.11.2017)
www.sarkilarvesozleri.com (Erişim: 5.11.2017)
www.sarki-sozleri.net (Erişim: 6.11.2017)
www.turksanatmuzigi.org (Erişim: 8.11.2017)
www.turkudostlari.net (Erişim: 7.11.2017)
www.youtube.com. (Erişim: 5.11.2017)